

WYZWANIA STOJĄCE PRZED FIRMAMI AUDYTORSKIMI

Spotkanie w ramach dialogu Firm Audytorskich
oraz Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego

spotkanie online

14 listopada 2023 r.

Plan spotkania

- 1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania**
2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji
3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie
4. Dyskusja i pytania
5. Zakończenie

Cel spotkania

- ✓ Kontynuacja wymiany poglądów zapoczątkowanej w trakcie wcześniejszych spotkań.
- ✓ Poinformowanie o aktualnych tematach związanych z działalnością PANA.
- ✓ Pozyskanie informacji bezpośrednio od firm audytorskich na temat możliwości zaistnienia negatywnych trendów, utrudnień lub barier dla świadczenia usług najwyższej jakości.
- ✓ Uzyskanie opinii na temat potrzeby utrzymania lub zmiany organizacji i formuły kolejnych spotkań.

Plan spotkania

1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania
- 2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji**
3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie
4. Dyskusja i pytania
5. Zakończenie

Aktualności związane z działalnością Agencji

- ✓ Zarys wyzwań stojących przed Agencją.
- ✓ Stan przygotowań do objęcia nadzorem usług atestacyjnych dot. sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- ✓ Ustanowienie KSB 600 (Z) oraz stan procesu ustanawiania zasad etyki zawodowej BR.
- ✓ Plany związane ze zmianami standardów.
- ✓ Aktualności związane z działalnością dep. kontroli.
- ✓ Informacje dotyczące bieżącej działalnością FA.

AKTUALNOŚCI ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ DEPARTAMENTU KONTROLI

Warszawa, 14 listopada 2023 r.

Aktualności z DK

Badanie banków

- ✓ Agencja przeprowadziła krótkie badanie ankietowe wśród 14 FA badających SF banków spółdzielczych.
- ✓ 23 października 2023 zostało przeprowadzone spotkanie z FA badającymi banki oraz UKNF.
- ✓ Został opublikowany komunikat na stronie PANA dotyczący przeprowadzonej analizy <https://pana.gov.pl/komunikaty/wnioski-z-kontroli-dziedzinowych-pana-dotyczace-wyceny-udzielonych-kredytow-bankowych/>
- ✓ 10 listopada 2023 UKNF przekazał bankom pismo nakazujące zastosowanie prawidłowych rozwiązań.

Aktualności z DK

Spotkania z kandydatami na BR

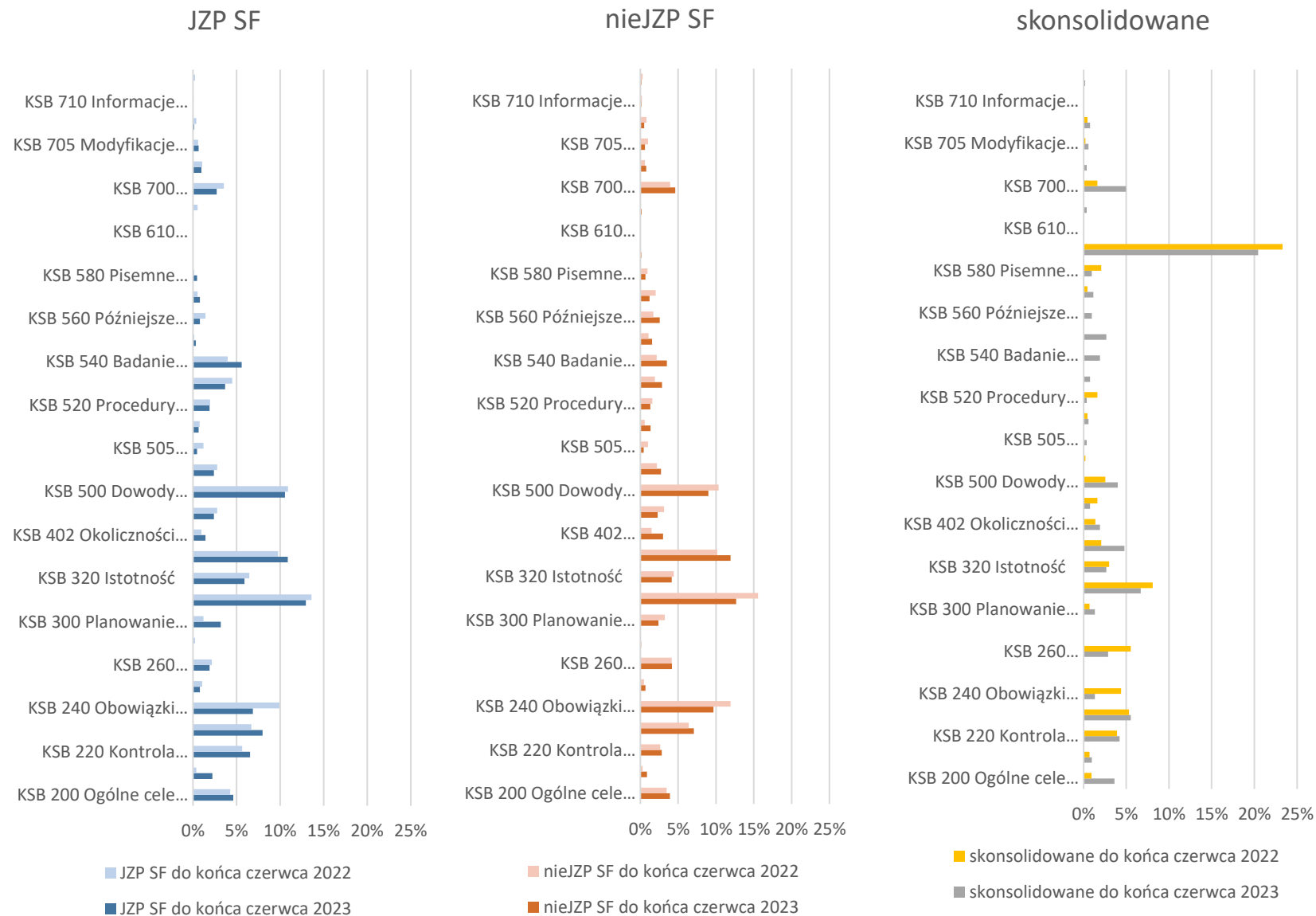
- ✓ PANA rozpoczęło spotkania z kandydatami na BR celem zaznajomienia przyszłych biegłych z procesem badania widzianym ze strony nadzoru.
- ✓ Spotkania już zakończone odbyły się 5 października 2023 (pojęcia wstępne oraz akceptacja lub podjęcie decyzji o kontynuacji zlecenia i podpisanie umowy) i 7 listopada 2023 (planowanie badania ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień istotności oraz identyfikacji ryzyk).
- ✓ Kolejne spotkania odbędą się 5 grudnia 2023 oraz 9 stycznia 2024 r.
- ✓ Zapisy odbywają się przez stronę <https://pana.gov.pl/konferencje-i-wydarzenia/spotkania-z-kandydatami-na-bieglych-rewidentow/>

Aktualności z DK

Publikacja

- ✓ Opublikowane zostało podsumowanie kontroli przeprowadzonych przez PANA do końca 2023 r. <https://pana.gov.pl/komentarze-i-opracowania/podsumowanie-kontroli-przeprowadzonych-przez-pana-do-konca-30-czerwca-2023-r-wybrane-zagadnienia/>
- ✓ Publikacja omawia:
 - ✓ Wyniki kontroli w odniesieniu do systemu wewnętrznej kontroli jakości,
 - ✓ Główne nieprawidłowości w aktach badania:
 - ✓ Dokumentacje badania sprawozdań finansowych na podstawie protokołów z 12 miesięcy,
 - ✓ Dokumentacje badania skonsolidowanych sprawozdań finansowych,
 - ✓ Główne ujawnione nieprawidłowości w odniesieniu do badania sprawozdania finansowego w formacie ESEF,
 - ✓ Wyniki kontroli planowych dotyczących Funduszy Inwestycyjnych.

Aktualności z DK

Aktualności z DK

Publikacja – główne obszary nieprawidłowości

Typ podmiotu badanego	Obszar głównych nieprawidłowości
Banki	udzielone kredyty i należności
	aktywa finansowe
	przychody z odsetek i podobne
Fundusze inwestycyjne	instrumenty finansowe
Ubezpieczyciele	składki ubezpieczeniowe i inne dochody z ubezpieczeń
Pozostałe podmioty	przychody
	środki trwałe
	zapasy
	zobowiązania handlowe i inne
	rezerwy
	koszt własny sprzedanych produktów/towarów
	należności handlowe i inne
	zobowiązania pozostałe
	należności handlowe i inne
	wartość firmy oraz wartości niematerialne i prawne
	środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe
	kapitał własny

Aktualności z DK

Planowane kontrole tematyczne

- ✓ Kontrole tematyczne w odniesieniu do badania sprawozdań skonsolidowanych.
- ✓ Kontrole tematyczne związane z wykonywaniem przez FA działań monitorujących oraz pierwszej oceny działania SWKJ.
- ✓ **Przypomnienie:** w trakcie kontroli planowych są weryfikowane działania monitorujące zgodnie z nowymi SKJ. Ponadto par. 6 ust. 2 uchwały 38/I/2022 Rady PANA z dnia 15 listopada 2022 r wskazuje w terminie jednego roku od daty wdrożenia KSKJ 1 (czyli do 1 stycznia 2024 r.) należy dokonać oceny nowego SWKJ (par. 53-54 KSKJ 1). Oceny dokonuje się na określony moment w czasie i co najmniej raz w roku.

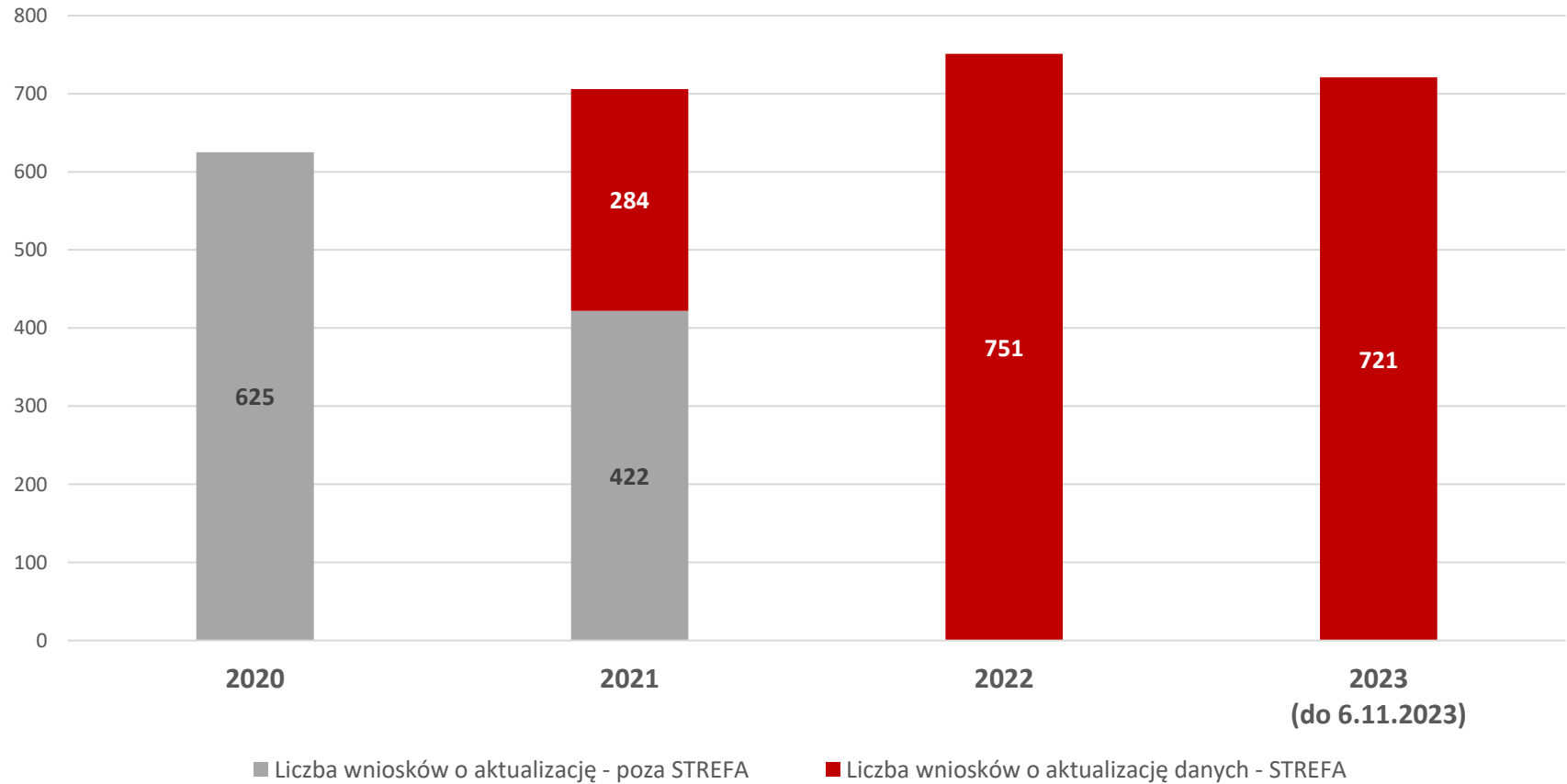
INFORMACJE DOTYCZĄCE BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI FIRM AUDYTORSKICH

Warszawa, 14 listopada 2023 r.

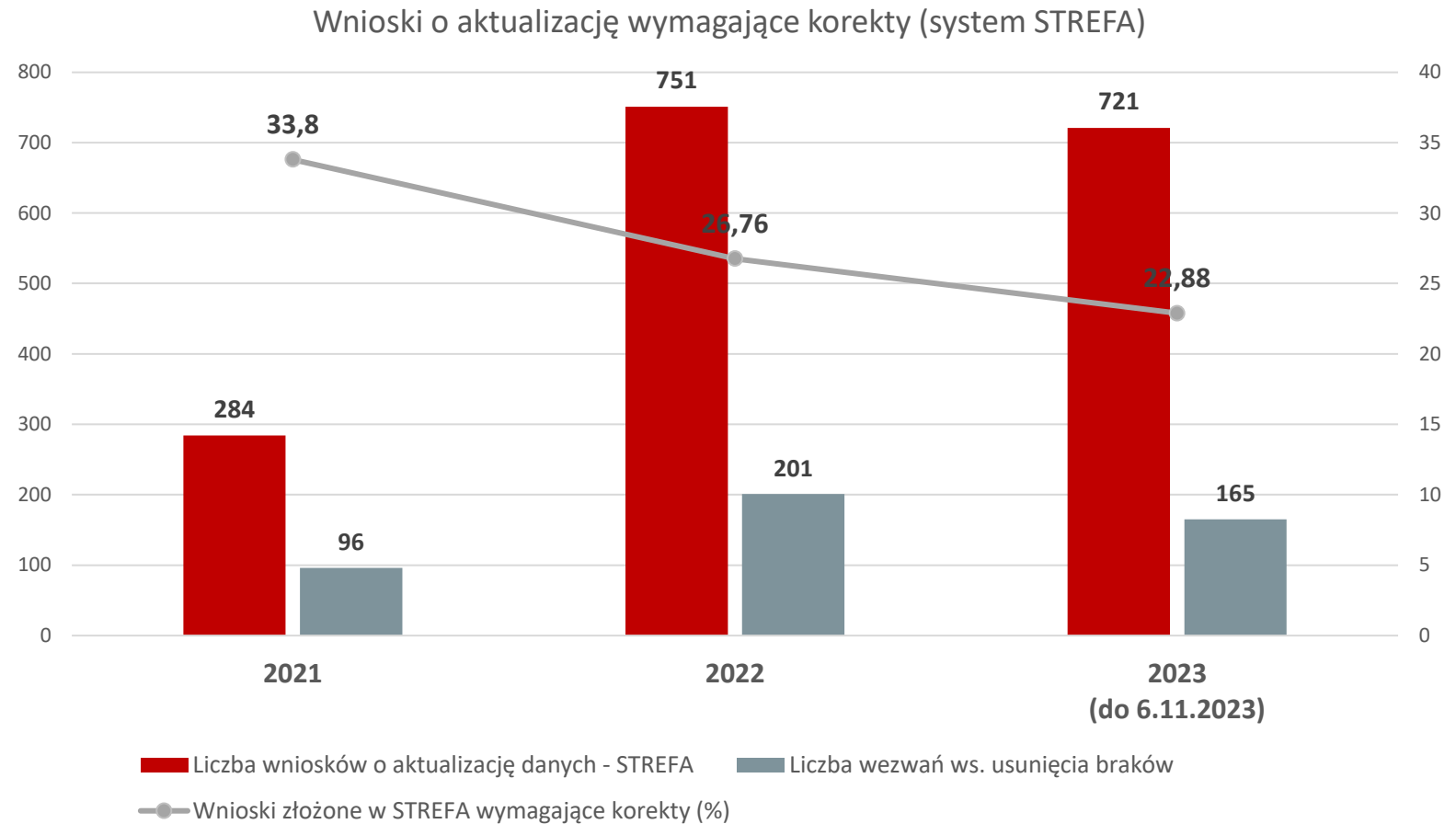

Aktualizacja danych na liście FA

Liczba wniosków o aktualizację danych

Aktualizacja danych na liście FA

Najczęściej aktualizowane dane w 2023 r.

Biegli rewidenci	67%
Sieć	12%
Podmioty powiązane	8%
Wspólnicy/udziałowcy	6%
Zarząd	1%
Adres strony www	1%
Osoba do kontaktu	1%
Pozostałe	Ponizej 1%

Aktualizacja danych - najczęstsze błędy

- ✓ *Oświadczenie o zgodności danych ze stanem faktycznym i prawnym:*
 - *Niezałączanie oświadczenia,*
 - *Załączanie oświadczenia nieopatrzonego podpisem elektronicznym.*

- ✓ *Nieuzupełnianie pkt 1 wniosku „Dane właścicieli” (dotyczy JDG).*

- ✓ *Pkt 6 „Dane wszystkich biegłych rewidentów zatrudnionych w firmie audytorskiej lub z nią powiązanych jako wspólnicy lub w inny sposób” – pomijanie właściciela JDG, wspólników, udziałowców i członków zarządu będących BR.*

Aktualizacja danych – pozostałe błędy

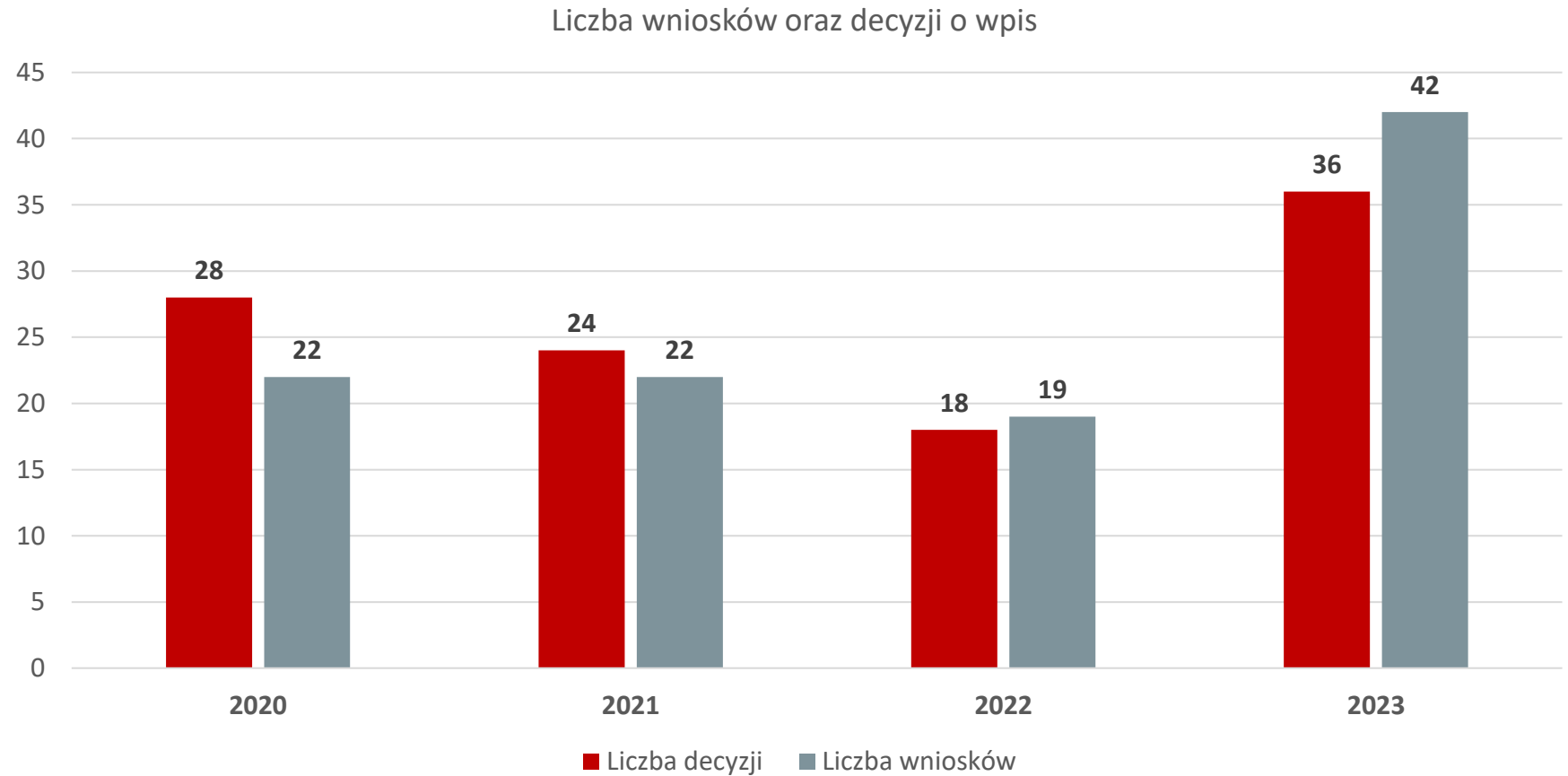
- ✓ *Nieodczytywanie korespondencji w systemie STREFA (wezwania do uzupełnienia braków).*
- ✓ *Odsyłanie formularza korekty bez naniesienia poprawek.*
- ✓ *Wypełnianie wyłącznie pól, w których dane uległy zmianie, a nie całego wniosku.*

Przydatne linki:

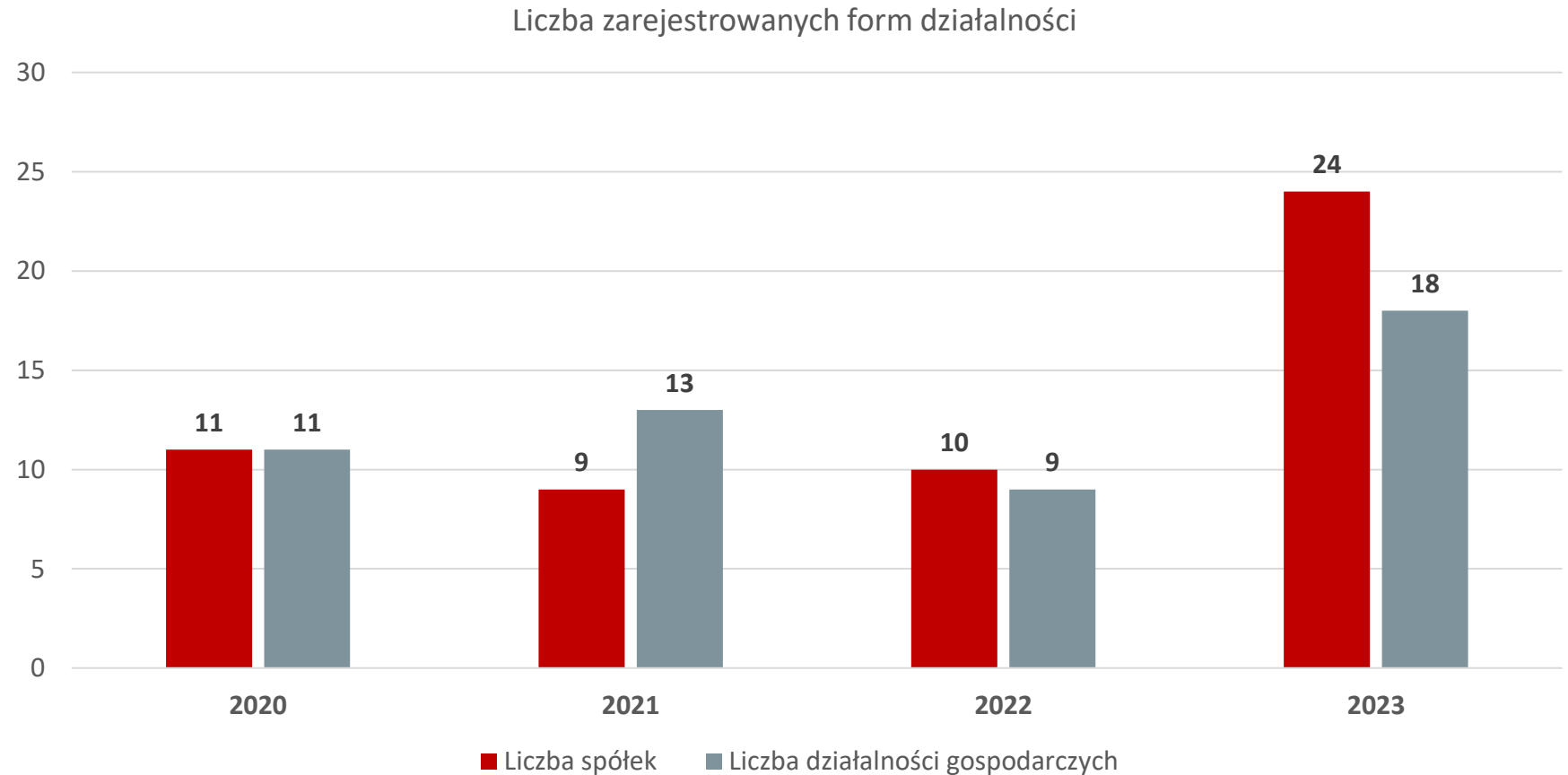
<https://pana.gov.pl/wp-content/uploads/2023/02/Najczesciej-zadawane-pytania-dotyczace-wniosku-o-aktualizacje-danych.pdf>

<https://pana.gov.pl/wp-content/uploads/2023/04/Wzor-wniosku-o-zmiane-danych-podlegajacych-wpisowi-na-liste.pdf>

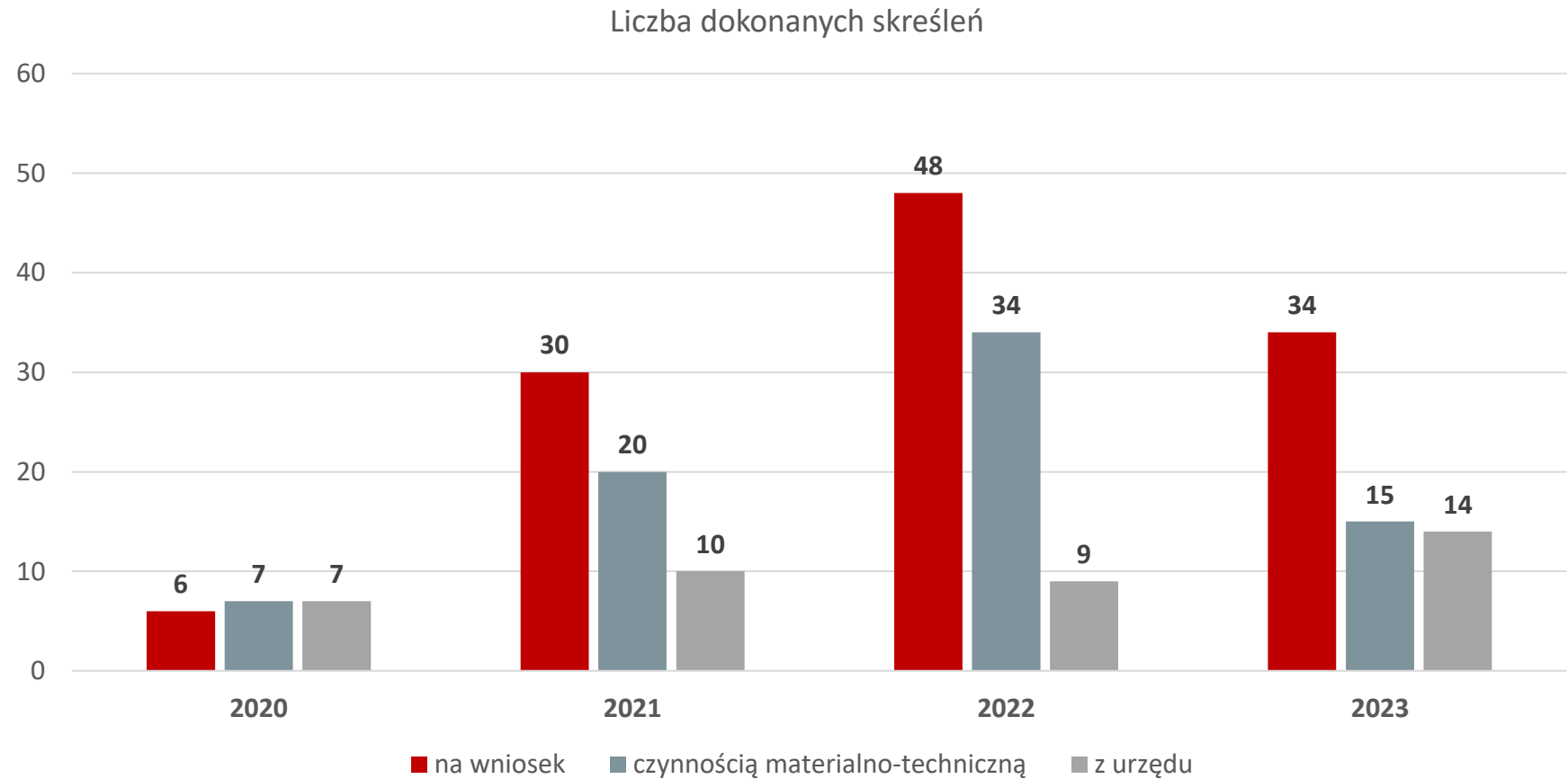
Wpisy na listę firm audytorskich

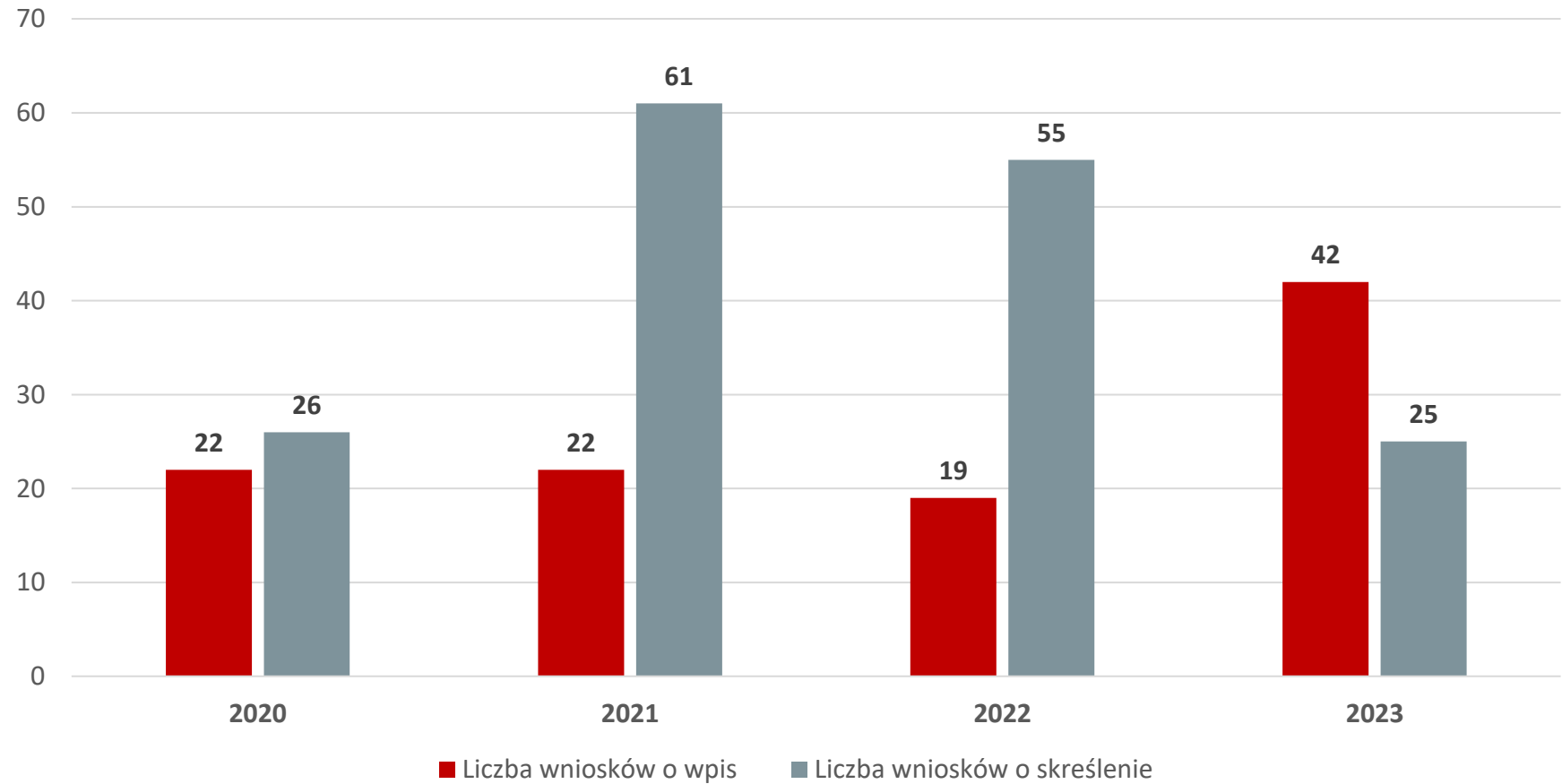
Formy prowadzenia działalności firm audytorskich składających wnioski o wpis

Skreślenia z listy firm audytorskich

Wnioski o wpis vs. o skreślenie

Wniosek o wpis - najczęstsze błędy

- ✓ *Niepodawanie danych wszystkich biegłych rewidentów zatrudnionych w firmie.*

Należy pamiętać, że w przypadku jednoosobowej działalności gospodarczej wpisuje się nazwisko właściciela firmy (pozycja ta nie może zostać nieuzupełniona).

- ✓ *Niewykazywanie podmiotów powiązanych.*

Zgodnie z art. 2 pkt 15 u.b.r przez podmioty powiązane należy rozumieć, niezależnie od ich form prawnych, podmioty które są bezpośrednio lub pośrednio związane z firmą audytorską poprzez wspólne powiązania właścicielskie, system kontroli lub zarządzanie.

- ✓ *Podawanie błędnego bądź nieaktywnego adresu strony internetowej.*

Należy wskazać adres, który będzie aktywny. Strona może być w trakcie budowy, ale musi dać się znaleźć w wyszukiwarce.

Wniosek o skreślenie - najczęstsze błędy

✓ *Nieprzekazywanie kompletnej dokumentacji SWKJ.*

Dokumentacja ta powinna być przekazana za okres 8 ostatnich lat. Zgodnie z art. 50 pkt 3 u.b.r. firma audytorska przeprowadza coroczną ocenę systemu wewnętrznej kontroli jakości, w wyniku której może przedstawić propozycję rozwiązań mających na celu poprawę adekwatności i skuteczności tego systemu. Dokumentację corocznej oceny systemu wewnętrznej kontroli jakości sporządza się w języku polskim i przechowuje się przez okres co najmniej 8 lat.

Nawet jeżeli firma audytorska nie przeprowadza badań, nie zwalnia jej to z wypełniania powyższego obowiązku.

Wniosek o skreślenie - najczęstsze błędy techniczne

- ✓ *Zaznaczanie niewłaściwych oświadczeń dotyczących przekazywanej dokumentacji.*

Jeżeli firma nie wykonywała badań w okresie 8 ostatnich lat i nie załącza do wniosku żadnej dokumentacji akt zleceń, należy zaznaczyć poniższe oświadczenia:

Inne załączniki

Lp.	Nazwa	Załącznik
-----	-------	-----------

Niniejszym oświadczam(-y), że:

przekazane Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego:

- a) dokumentacja systemu wewnętrznej kontroli jakości *
- b) akta zleceń usług atestacyjnych
- c) akta zleceń usług pokrewnych przeprowadzanych przez firmę audytorską
- d) informacje za dany rok kalendarzowy objęte sprawozdaniem, o którym mowa w art.51 ust.1 ustawy *

są kompletne oraz stanowią integralną całość posiadanej przez firmę audytorską dokumentacji,

- w okresie ostatnich 8 lat oraz w bieżącym roku kalendarzowym, w którym jest składany wniosek o skreślenie z listy firm audytorskich, nie wykonywałem(-am/-aliśmy) usług atestacyjnych i usług pokrewnych w rozumieniu ustawy. W związku z czym brak jest akt zleceń usług atestacyjnych i akt zleceń usług pokrewnych wykonanych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu, za okres wskazany w art. 61 ust. 7 ustawy *

Wniosek o skreślenie - najczęstsze błędy techniczne cd.

✓ *Jeżeli firma audytorska wykonywała badania i załącza do wniosku dokumentację akt zleceń, należy zaznaczyć:*

Niniejszym oświadczam(-y), że:

przekazane Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego:

- a) dokumentacja systemu wewnętrznej kontroli jakości *
- b) akta zleceń usług atestacyjnych
- c) akta zleceń usług pokrewnych przeprowadzanych przez firmę audytorską
- d) informacje za dany rok kalendarzowy objęte sprawozdaniem, o którym mowa w art.51 ust.1 ustawy *

są kompletne oraz stanowią integralną całość posiadanej przez firmę audytorską dokumentacji,

- w okresie ostatnich 8 lat oraz w bieżącym roku kalendarzowym, w którym jest składany wniosek o skreślenie z listy firm audytorskich, nie wykonywałem(-am/-aliśmy) usług atestacyjnych i usług pokrewnych w rozumieniu ustawy. W związku z czym brak jest akt zleceń usług atestacyjnych i akt zleceń usług pokrewnych wykonanych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu, za okres wskazany w art. 61 ust. 7 ustawy

✓ *Nie należy zaznaczać wszystkich oświadczeń naraz.*

Sprawozdanie roczne – najczęstsze problemy techniczne

✓ ***Jak powinno być prawidłowo podpisane sprawozdanie roczne?***

- ***kwalifikowanym podpisem elektronicznym,***
- ***podpisem zaufanym,***
- ***sprawozdanie podpisują osoby zgodnie z ustanowioną reprezentacją firmy audytorskiej.***

Sprawozdanie roczne – najczęstsze problemy techniczne cd.

✓ ***Aby zaimportować sprawozdanie o przychodach do STREFY ścieżka nazwy pliku musi mieć określoną składnię (nazwę) i być zapisana w formacie xlsx:***

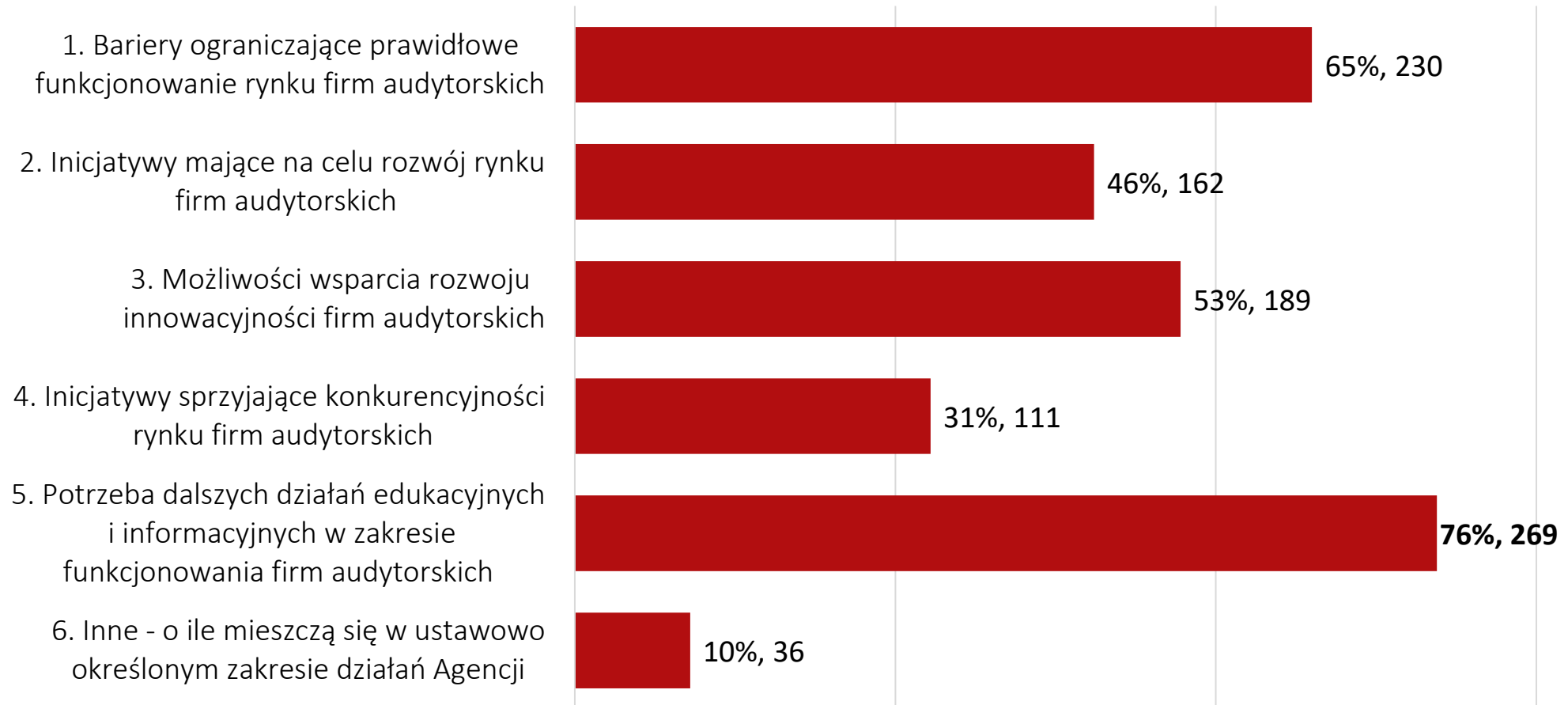
➤ ***2023_NR FA_ DANE DO SPRAWOZDANIA _JZP***

➤ ***2023_NR FA_ DANE DO SPRAWOZDANIA _NJZP***

Plan spotkania

1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania
2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji
- 3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie**
4. Dyskusja i pytania
5. Zakończenie

Popularność zagadnień według zgłoszeń firm audytorskich

Wybrane zagadnienia zgłoszone przez firmy audytorskie

- ✓ *W związku z nadchodzącym obowiązkiem atestacji przez FA sprawozdań zrównoważonego rozwoju (ESG), czy i w jaki sposób Agencja zamierza wspierać rynek we wdrożeniu związanych z tym regulacji oraz czy powstaną w tym zakresie odrębne struktury i zasady funkcjonowania nadzoru dot. wyłącznie usług atestacji informacji niefinansowej?*
- ✓ *Czy Agencja widzi zagrożenie, że - pomimo rozwoju kompetencji - może okazać się, że w początkowym okresie obecne FA/BR nie będą w stanie obsłużyć całego portfela jednostek, których wymogi ESG dotyczą?*

Wybrane zagadnienia zgłoszone przez firmy audytorskie

- ✓ *Czy Agencja może przedstawić rekomendację, jaki jest maksymalny zakres informacji związany z wynikami kontroli, który powinien być udostępniany przez FA komitetom audytu, gdy te wystąpią z takim zapytaniem do audytora?*
- ✓ *Jak Agencja zapatruje się na sygnały z rynku, iż kancelarie prawne jednostek badanych coraz powszechniej odmawiają sporządzania wykazu i oceny spraw spornych swoich klientów i przedstawiania ich bezpośrednio audytorom, powołując się na tajemnicę zawodową?*

Wybrane zagadnienia zgłoszone przez firmy audytorskie

- ✓ *Czy nie można wprowadzić mniej rygorystycznych wymogów w stosunku do małych FA?*
- ✓ *Czy jest możliwość opracowania uproszczonych procedur do badania małych firm oraz dokumentacji SKWJ dla jednoosobowych działalności?*
- ✓ *Czy Agencja planuje wsparcie dla jednoosobowych FA poprzez szkolenia połączone z praktyką? Przykładowo, czy będą warsztaty na temat nowych standardów zarządzania jakością?*

Wybrane zagadnienia zgłoszone przez firmy audytorskie

- ✓ *Czy Agencja może wspierać FA w przygotowaniu lub dostarczaniu narzędzi wspierających badanie sprawozdań finansowych (np. sfinansowanych ze środków UE)?*
- ✓ *Jakie działania będą podejmowane aby zwiększyć liczbę BR? Czy jest możliwe wsparcie dla tych FA, które kształcą i wychowują przyszłych BR, tzn. osoby będące w trakcie postępowania kwalifikacyjnego oraz odbywające aplikację?*
- ✓ *Czy można obniżyć koszty szkoleń tworząc system działań podobnych jak w samorządzie zawodowym doradców podatkowych?*

Wybrane zagadnienia zgłoszone przez firmy audytorskie

- ✓ *Czy w ramach nadzoru istnieje możliwość bieżącej weryfikacji materiałów szkoleniowych PIBR dotyczących ODZ zawierających, w niektórych przypadkach, nieaktualne podstawy prawne?*
- ✓ *Czy Agencja rozważa regularne spotkania z grupami FA (nie indywidualnymi firmami) reprezentującymi różne segmenty rynku audytorskiego, w tym segmentem dużych firm audytorskich, w celu zrozumienia ich często istotnie odmiennej specyfiki oraz stojących przed tymi firmami wyzwań?*

Plan spotkania

1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania
2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji
3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie
- 4. Dyskusja i pytania**
5. Zakończenie

Dyskusja i pytania

Zapraszamy do zgłaszania się i dzielenia Państwa obserwacjami lub wątpliwościami oraz do wnoszenia postulatów odnośnie dalszej współpracy.

Plan spotkania

1. Powitanie Uczestników i wprowadzenie do spotkania
2. Informacja na temat aktualnych tematów związanych z działalnością Agencji
3. Odniesienie się do wybranych zagadnień zgłoszonych przez firmy audytorskie
4. Dyskusja i pytania
5. **Zakończenie**

Podsumowanie

Dziękujemy za uwagę.